Moutstockje

nr 24

1992

Nr 24

– uitgifte kantoor
3300 tienen 1 –

MR. DODION M
LELIELAAN 34
3191 HEVER

driemaandelijks 2/92

V.U. E. GROOTEN
Viaductstraat 193
3300 TIENEN
Tel. (016) 81 72 35

't moutstockje

Tijdschrift over Bierfolklore

VAN "die edele orde vanden moutstock"

hoegaarden

't Moutstockje ...

driemaandelijks tijdschrift over bierfolklore

Uitgegeven door : "D I E E D E L E O R D E V A N D E N M O U T S T O C K"
De Hoegaardse Bier- en Brouwersgilde
Museum 't NIEUWHUYS E; Ourystraat 2
3320 HOEGAARDEN

Bankrekening : 860 / 0014362 / 85

Lidmaatschap: gewoon lid 300 fr. Erelid 500 fr. Weldoener 1000fr.

Alle artikelen uit dit tijdschrift mogen vrij overgenomen worden mits bronvermelding.

inhoud nº24

- Legende van de Brouwer en zijn Bier
- Hoogtepunten uit 20 jaar Heropstanding
  van de Hoegaardse Bier- en Brouwersgilde
- Van Roerstock naar Moutstock
- Persartikel van de Heropstanding in mei 1972
- Hoge Raad in 1972 bij de heroprichting
- Het Bier in het Volksleven Deel 10
  Bierwoordjes Sprokkelen
- De huidige leden van de Hoge Raad 1992
- Voorlopige stand Biertrofee
- VIERING 20 JAAR HEROPSTANDING 1MEI 1992

LEGENDE VAN DE BROUWER EN ZIJN BIER

DOOR I. LALOUP

Heil langgelije, zoe omtrint deuzend jaar no Juseke, droonke de Oogoardiers woater da ze schèpte aat de bonne van het dürp, hoeë dalet woater vaelleves aat de grond kamp. Dreihonderd jaar lòter wasket mè da bonwater da ne borezoun oep ne zoumersen dag e drankske kokte ver zen zeeke ma; de zoun oe ze witte tije zejde, no de kloyer van zen ör ha den veurigen dag al te kante gezocht noa de kraade dè ne kwakzalver ha veurgeschrijve, ma dè weere neeverans nie te vènje. Dan ha ter mer ne hoep gräne, zoeals taaref, hoaver en gest genoume. Et afkoaksel ha ter gemengeld mè e boeulleke zorz eissel en e koppel doage loate stoan in de waaremte. Aoa nen dag of twië kampe doë bloeuskes en schaam oep, ma het roak toch good en den derden dag zat ter de koupere keitelke oep de tofel, en ma preufde doë ne kie e bekke van en dan lampetterde ze oep koeutten tijd mè ne pollijper da kastroeulleke leig. Ze begost te lachen en te gibberen, ze sloog zellever ne flikker rond de toafel en dan, wa ze den lesten tijd ne mi gedoan ha, ze veel in 't sloap en ze roonkte gelèk èn versleite woaterpoemp.

's Mèrreges, kiel vrug, nog veu het kroaje van den hoan, wodde de boor en zenne zoun wakker van e gronzig lawaad. Ma was wakker gewodde van schaarepe schuite in heure baak en zat ieelegans aatgeloten oep 't uske. Den drank van hare witte ha ma geneeze, en ze zag scheel van den hoenger. Ze zag ze vleege en at zes bouws en een pan spek mè veer are. Noa kètten tijd kampe de minse van ure in 't ronde af om dè mijdecijn te preuve en te koepe. Vanaf dijen tijd was de borezoun eemand van hoeg oanzeen. In plek van e keitelke nam ter oep leste ne groete keitel van wel dreiduzend liters want in plek van woater droenk men het goaë nat. Volleges de zoun, dij zen drankske van het dèrp Oogoare „Oogoats bee„ utte, was da bee de beste remeide teige den deust, teige kop-en baakpijn, teige verstopping, teige de losse uiteweer en teige nen druuge leever. De minse, dè het Oogoats bee in hiere have mè alle doage drè potte te pakken, dè koenne gemakkelijk honded joar wèdde.

Legende van de brouwer en zen bee.

VERTALING

Zeer lang geleden omstreeks 1000 jaar na J.C., dronken de Hoegaardiers water, dat zij uit de bron van het dorp schepten,waar het water eens uit de grond kwam.

300 jaar later was het met dat water dat een boerenzoon op een zomerse dag, een drank kookte voor zijn zieke moeder.
De zoon waartegen zij "Witte" zegden, naar de kleur van zijn haar, had de vorige dag overal gezocht naar de kruiden die door de "kwakzalver = valse dokter" waren voorgeschreven, doch die waren nergens te vinden.

Dan had hij maar een hoop granen genomen, zoals tarwe, haver en gerst. Het afkooksel had hij gemengd met een bolletje zure eissel en een paar dagen in de warmte laten staan.
Na een tweetal dagen, kwamen er blaasjes en schuim op, doch het rook goed en de derde dag plaatste hij het koperen keteltje op de tafel en moeder proefde er een beetje van, dan slurpte zij op korte tijd met een pollepel het kastrolletje leeg. Zij begon te lachen en te gichelen, zij sloeg zelfs een dans rond de tafel en dan, hetgeen zij de laatste tijd niet meer deed, zij viel in slaap en ronkte zoals een uitgesleten waterpomp.

's Morgens zeer vroeg, nog voor het kraaien van de haan, werd de boer en zijn zoon wakker van het hels lawaai. Moeder was wakker geworden van scherpe schoten in haar buik en zat gans uitgelaten op het W.C.. De drank van haar "Witte" had de moeder genezen en zij zag scheel van de honger. Zij at zes boterhammen en een pan spek met vier eieren.
Na korte tijd kwamen de mensen van uren ver in het rond de medecijn proeven en kopen. Vanaf toen was de boerenzoon iemand van groot aanzien. Inplaats van een keteltje nam hij op 't laatst een grote ketel van wel 3000 l., want inplaats van water dronk men het goede nat.

Volgens de zoon, die zijn drankje van het dorp Hoegaarden "Hoegaardsbier" noemde, was dat bier het beste geneesmiddel tegen dorst, tegen kop- en buikpijn, tegen verstopping, tegen de schele hoofdpijn en tegen een droge lever.
De mensen die het Hoegaardsbier in ere houden, door alle dagen drie potten te drinken, kunnen gemakkelijk 100 j. oud worden.

Legende van de brouwer en zijn bier.

Viering 20 jaar "HEROPSTANDING"

1 MEI 1992

1 MEI 1992 is de dag waarop onze Biergilde , 20 jaar HEROPSTANDING viert.

Het programma ziet er als volgt uit :

16.00 uur Opening van de Tentoonstelling :

" 20 jaar terug de HOEGAARDSE BIER- EN BROUWERSGILDE "

waar we het wel en wee van 20 jaar Heropstanding zullen uitbeelden.

16.30 uur Intronisatie en aanstelling van drie nieuwe leden bij de Hoge Raad van de Biergilde.
Zij zullen die dag plechtig hun kledij in ontvangst nemen.

17.00 uur Inwijding en terug in gebruik nemen van de Historische Bierkelder, de vroegere vergaderplaats van de Biergilde.

Tijdens deze viering zal dan ook de nieuwe Hoegaardse pint ten koop worden aangeboden.
Verrassingen tijdens deze viering zijn steeds mogelijk ????????

Een feest waarop zeker het Hoegaards gerstennat niet zal ontbreken.

U bent dan ook allen uitgenodigd om samen met de Hoge Raad en het Museum bestuur deze viering bij te wonen.

HOOGTEPUNTEN

UIT 20 JAAR HEROPSTANDING

VAN DE HOEGAARDSE BIER- EN BROUWERSGILDE

1 mei 1972	Herinstelling van de Hoge Raad van de Hoegaardse Biergilde in aanwezigheid van de notabelen en de dorpsraad.
26 okt 1976	Naamverandering van Roerstock naar " Moutstock "
29 apr 1978	Aanstelling van een Voogdheer en Voogdvrouwe voor de Biergilde
1 mei 1980	Viering 1000 jaar Hoegaarden Ontvangst van een nieuwe vlag geschonken door het Prinsbisdom Luik. Nieuwe kledij voor de Hoge Raad.
3 sep 1982	1e Grietmuilviering te Bost
1 mei 1982	Viering 10 jaar Heropstanding van de Hoegaardse Biergilde.
13 nov 1982	Oprichting van de Domicellagilde
16 apr 1983	Benoeming van een Grootkanselier (Alf. Veroeveren) in vervanging van A. Guilluy
16 apr 1983	Aanstelling van de Domina bij de Domicellagilde
3 sep 1984	Oprichting van de Hoegaardiersclub.
sep 1985	Viering 425 jaar bestaan van de Biergilde 1560 - 1985

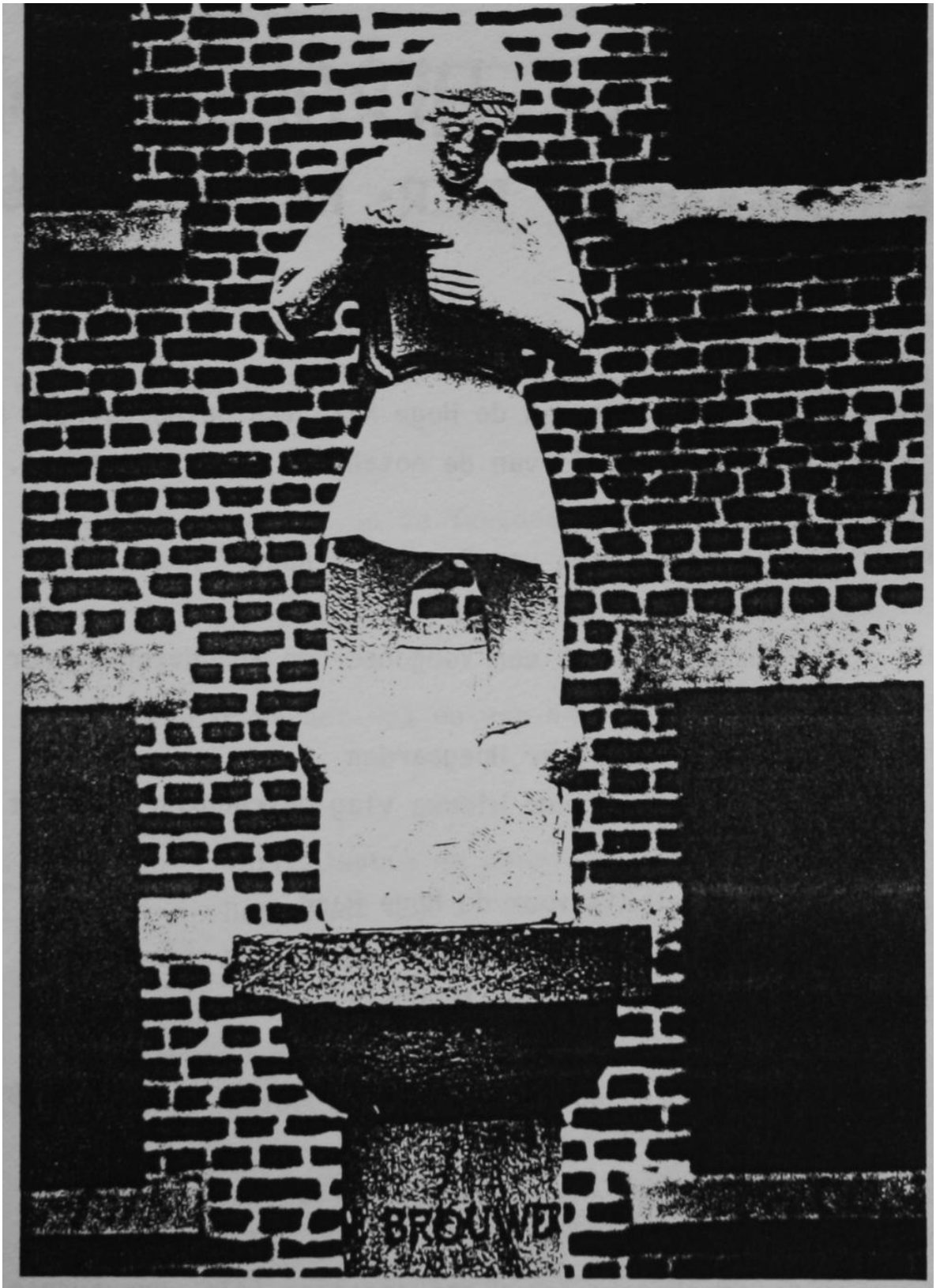

HET HOEGAARDS BIERMANNEKE " DE BROUWER "

7 jun 1986	Benoeming van een Grootkanselier (E. Grooten) in vervanging van Alf. Veroeveren.
1 jul 1985	Verschijnen van het 1e nummer van 't Moutstockje. Tijdschrift over Bierfolklore
1 mei 1987	Viering 15 jaar Heropstanding.
14 okt 1988	Inhuldiging van het Biermanneke "De Brouwer" Dit beeld brengt hulde aan de dynastie der Hoegaardse Brouwers.
sep 1989	Aanstelling van het Biermanneke als Hoegaardier. Meter is Suzanne Swellen (schepen)
jan 1990	Oprichting van de Orde van de Brouwer.
12 jan 1991	Intronisatie van de 17e Burgemeester van Hoegaarden.
11 apr 1991	Aanstelling van een Biervir (Miel Mattheus)
sep 1991	Uitgave van een speciale Bierpot.
1 mei 1992	Viering 20 jaar Heropstanding van de Hoegaardse Biergilde Tentoonstelling en ingebruik nemen van de Bierkelder.
4 apr 1992	De traditionele Bierproeven
27 jun 1992	Ontvangst van de Biergilde door De V Geslachten van Hoegaarden Uitreiking van een lint aan het Biermanneke
sep 1992	Speciale Riderverheffing van de Biergilde. Het Biermanneke wordt opgenomen in de Hoge Raad (Kledij)

°+°+°+°+°+°+°+°+°+°+°+°+°+°+°+°+°+°+°

Die Guld vonden

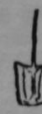

ende

tot Hougaerde

Authentieckе extracte recapitulatief uyt die

van voord. Paen- oft Brouwersguld. ende corporatie van Biervercopers binnen dese Vryheydt residerende.

- Int jaer ons Heeren MDLX is phefundeert der Guld vande Paenheeren ende Wynsetters tot Hougaerde voor meerdere protectie ende betere contributiën.

Folio 2

- Ten jaere MDLXXI die Octroye vant Espiscipal. met de regelen vant Guld ende seckere municipaale privilegiën zen die Eers. Confreers

om vercraghen te syn van onse Heer ende Meester Gerardus van Groesbeck, Prinse-Biscop vant Landt van Luyck.

Folio 11

- Item MDLXXXII is inghestelt de sitplaetse vant guld int Cabaret over den + block in die Cuyppe, Luyse g. van mosse.

Folio 16

VAN ROERSTOCK NAAR MOUTSTOCK

In 1972 bij de heroprichting van de in 1872 teloor gegane Brouwersgilde van Hoegaarden, die in 1560 was opgericht, liet de nieuwe gilde, om haar naam te kiezen, zich inspireren door een oud dokument, getiteld :

" Die Guld vanden ende tot Hougaerde" afbeelding van het dokument hiernaast.

In het jaar 1713, onder het Dekenschap van Meester-Brouwer en Schepen Servatius SWEERTS, kwam de benaming :

" Die Guld vanden ende tot Hougaerde " voor.

(= oud odalteken en wil zeggen edel en eigenerf bezit).

Zij wilden zo getrouwvol mogelijk de oude benaming bewaren en zagen in de tekens, een roerstok en een stuikmand (Stuyckwan) en vandaar de benaming " Die Edele Orde vanden Roerstock (ende Stuykwan).

Maar in 1976 kwam een ander dokument aan het licht, waaruit de juiste benamingen van de tekens duidelijk bleek, te weten "Moutstock en Stuykwan". Vanaf dat ogenblik veranderde de gilde het woord Roerstock in Moutstock.

Bovendien geeft een oud Neder-Duitsch woordenboek van 1782 volgende betekenis van de woorden in betrekking met mout.

- mout : gedroogde gerst om bier te maken
- biermouten : bier doen gisten.
- mouter : iemand die mout maakt of verkoopt.
- mouterij : plaats waar de mout ligt of gemaakt wordt.
- moutmeulen : molen om mout te malen.
- moutstock : spaenstock om mout te roeren.

Moutstock is de oude naam van het meer moderne woord "Roerstock"(fourquet)

Het Hoegaardse Bierdorp

Voor het culturele leven en de heropleving van de folklore is het Museum Van Nerum te Hoegaarden van onvervangbare waarde. In het museum werden tal van oude kunststukken en voorwerpen samengebracht, die vooral het verleden uit eigen streek belichten, terwijl de talrijke kunstmanifestaties allerhande bijbrengen tot de culturele ontplooiing van jong en oud. Tot de folkloristische heropleving, maar dan vooral deze gesteund op de streekgeschiedenis en de traditie, heeft het museum van Hoegaarden reeds heel wat bijgebracht. Dat was het geval voor de vele merkwaardigheden waarover de gemeente beschikt en wel aan gebouwen, oude hoeven en kunstschatten, terwijl men door het inrichten van wandelingen en geleide bezoeken terug oog kreeg voor het vergeten natuurschoon in eigen streek. Het laatste merkwaardig initiatief was de heroprichting van de voormalige Brouwersgilde van Hoegaarden, namelijk « Die Edele Orde van de Roerstock ». Hoegaarden was inderdaad enkele eeuwen geleden het grootste bierdorp van België, zodat ook toen de Brouwersgilde een voorname plaats innam.

Zopas had in het museum van Hoegaarden de rituele heroprichting plaats volgens oude tradities van de voormalige Hoegaardse Brouwersgilde met name « Die Edele Orde van den Roerstock ». Deze oude en eens zo machtige biergilde ontstond omstreeks 1560, nadat de Hoegaardse brouwers en wijnboeren zich hadden verenigd, om gezamenlijk op te treden tegen de zware tolrechten op de uitvoer van hun bier en hun wijn.

Goropius Becanus had in 1559 zijn lofzang over het Hoegaardse bier zodanig alle richtingen uitgezonden, dat de Hoegaardse brouwers zich als grote bierheren begonnen te beschouwen. En bovendien had Keizer Karel, die zich in 1556 uit het openbaar leven had teruggetrokken om zich in de abdij van San Geronimo te Uuste in Estramadura te vestigen, er bij de Prinsbisschop van Luik om enkele vaten wit Hoegaards bier laten overbrengen, om verfrissing te brengen in de brandende Spaanse zon. Dit alles dreef de trots der Hoegaardse brouwers op, die enkele jaren later besloten zich in een machtige gilde te verenigen. Zij kregen hun statuten nochtans pas in 1571 onder de Prinsbisschop Gerard van Groesbeek, die in ruil voor hun gehechtheid aan het prinsbisschoppelijk gezag van Luik, zekere privilegiën aan de orde toekende, ter uitvoering van openbare ambten in het bestuur van de oude Vrijheid van Hoegaarden. In de jaren 1600, toen het bier bijna volledig de wijn had verdreven, bleven in de gilde nog alleen bierbrouwers over.

Een beeld van de installatie van de biergilde en de aanstelling van de ridders [illegible]

van weleer

In 1615 werden hun statuten door Prinsbisschop Ferdinand van Beieren aangevuld met een verordening ter bescherming van de brouwers tegen vreemde indringing en ter beveiliging tegen alle biervervalsing. De Brouwersgilde had omstreeks 1582 haar lokaal in « 't cabaret over den Cruysblock » (huidig museum 't nieuwhuys) en verhuisde later naar het Brouwershuis in de Doelstraat.

De orde werd voorgezeten door een Ordedeken of Grootmeester, bijgestaan door een Onderdeken en een Raadsheer. Verder had men ook nog enkele gezworenen. Zij werden allen gekozen tussen de grote brouwers van Hoegaarden en waaruit ingevolge de privilegiën de Wethouders gekozen werden, zodat zij de toonaangevende mannen waren uit hun tijd. Samen met de Regentie sloeg de Brouwersgilde de klok in het bierdorp, waar het bierbrouwen grote bloei en welvaart bracht, om in de 18de eeuw zijn hoogtepunt te bereiken. Jaarlijks kwamen de Ordebroeders samen om het bierfestival te vieren en hun beste drank te laten proeven. Met de roerstok sloegen zij de nieuwe leden, die waardig waren om in de Orde opgenomen te worden, hetgeen steeds met veel bier en festijn gepaard ging. De gilde onderhield ook rituele tradities, een soort van biercultus, zoals het verkiezen van bierreuzen, de kroning van hun bierkeizer en het begraven en bezweren van hun Hoegaards bier. De Brouwersgilde oefende ook alle toezicht uit op de aangehechte corporatie van «Herbergiers», «Taverniers» en cabarethouders, die zich aan de wetten van de grote brouwers moest onderwerpen.

Tijdens de gouden brouwerseeuw was het te Hoegaarden bijna alle dagen kermis. Het bier liep er in overvloed, de brouwerijen stonden nooit stil. Er werd gedronken om uiting te geven aan vreugde bij geboorte, verloving, huwelijk en dorpsfeesten. Zij dronken uit welgezindheid bij het leggen van de eerste steen, de eerste balk, de laatste dakpan van hun huis of hoeve, bij zaaien en oogsten, bij inhalen en dorsen of om zich te vermaken. Zij dronken eveneens bij begrafenissen om hun verdriet weg te spoelen, om sombere nevels te verjagen of uit gramschap tijdens de dorpstwisten en veten.

Zelfs de pasgeborenen kregen een paar bierdruppels te slikken, om hen « leven in te blazen » en om van meet af goede gewoonten te leren. De varkens kregen bier om sneller vet te worden. En boven dit alles zwaaiden de Grootheren van het bier hun scepter en hun roerstok. Wat een Breugeliaans festijn van dampende brouwketels, hotsende bierkarren en volzittende herbergen moet dat geweest zijn in het Hoegaardse biedrop van weleer.

Men brouwde er bier, men dronk er bier en men dacht er bier. Later werd men er zelfs betaald om te drinken. Want bij elke pint, die 7 centiemen kostte, kreeg men 2 centiemen terug, die later vervangen werden door «Muntkaramellen Cesar». En zo kon men te Hoegaarden eten en drinken voor hetzelfde geld en er werd gedronken met tonnen, want de brouwerijen stonden open voor wie maar brouwen wilde. Vier eeuwen lang vormde het Hoegaardse bier de trots en de rijkdom van het bierdorp. Regentie en Brouwersgilde vierden hoogtij. Maar met de verdwijning van het oude regime begon ook de ster van de oude brouwersgeslachten fel te verbleken en met het verval van grootheid begon in de 19de eeuw ook de bloei van de brouwersgilde en de bierhandel te verzwakken, zodat zij door de omliggende steden overvleugeld werden. Van de 37 eigenaars-brouwers en 130 huurbrouwers uit de 18de eeuw bleven er in 1872 nog amper 15 brouwerijen en 9 stokerijen over. En ook de eens zo machtige Orde van den Roerstock ging datzelfde jaar teloor.

Het Hoegaardse bier, dat tijd en mensen had getrotseerd, werd in de 20ste eeuw nog slechts door enkele brouwers als plaatselijk traditiebier gebrouwd. In 1957, toen brouwer Thomsin voor het laatst brouwde, had het lekkere gerstenat opgehouden te bestaan; maar 7 jaar later, in 1964, kwam er nieuw leven. Pierre Celis bracht het Hoegaardse bier terug op de markt. Hij begon te brouwen in een wijnvat en kwam tot een volledige installatie. Het goudgele natuurbier werd terug gebrouwd zoals vroeger, tot grote vreugde van de Hoegaardiers. In 1965 opende het Museum van Hoegaarden zijn deuren en bouwde dadelijk standen op van brouwers en stokers, taveernen en cabaretten, herbergspelen, brouwersbanieren en een volledige Falhambic. In 1967 werd in dit meuseum zelfs een levende 18de-eeuwse taveerne in het leven geroepen, waar het Hoegaardse bier voor het eerst zijn plechtige herintrede deed, zodat het weer historisch werd met zijn eeuwen oude taveerne ('t nieuwhuys het voormalig lokaal van de Brouwersgilde). 1972 werd voor Hoegaarden en het Hoegaardse bier een topjaar want in het museum werd de plechtige herinstelling en folkloristische heropstanding gevierd van « Die Edele Orde van den Roerstock ». Volgens traditie werd de orde terug ingesteld en de Hoge Bierraad geïntroniseerd. De Grootkanselier, de Grootmeesters en Edelgezworenen kondigden de bierwet en de Tien Geboden van de Orde af.

De Adelborsten slaagden in de zware bierproeven, werden tot Commandeur, Grootofficier en Ridder benoemd. Op het brouwersbanier en de bierstoep werd de biereed afgelegd en de getrouwheidsbelofte uitgesproken. Zij die zich waardig achten de titel van Bierridder te dragen kunnen zich steeds in de bierstede oefenen en hun kandidatuur stellen om opgenomen te worden in de Edele Orde van de Roerstock van Hoegaarden.

« Die edele orde van den Roerstock »

Werd ter vervanging en oprichting van de rond 1872 teloor gegane Brouwersgilde van Hoegaarden, heropgericht en dragende dezelfde name.

Bij eenparigheid van stemmen en bij algemene goedkeuring van onze Hoge en Doorluchtige Notabelen uit Regentie en Dorpsraad, hebben onze Eerzame Wethouders, Meier, Schepenen en Raadsleden besloten, heden te benoemen en uit te roepen, tot de adellijke bierstand te verheffen, in funktie te stellen en te intronizeren, om te zetelen in de hoge Raad van de Bierorde :

's her Albertus GUILLUY
als Grootcommandateur in de Orde van de Roerstock
en Grootkanselier, Praenobilis Dominus van de Hoge Raad

Meester-Brouwer Petrus CELIS
als Grootofficier in de Orde
en Grootmeester, Consultissimus in de Raad

Meester-Bierverkoper Johannes TRUYENS
als Grootofficier in de Orde
en Grootmeester, Expertissimus in de Raad

's her Steven GROOTEN
als Ridder in de Orde
Edelgezworene, Griffier-Comptorist in de Raad

's her Edmundus SCHOENSETTERS
als Ridder in de Orde
en Edelgezworene, Rolhouder-Ceremoniemeester in de Raad

's her Marcus COLLIN
als Ridder in de Orde
en Edelgezworene, Delegataris-Collateur in de Raad

Bij algehele voldoening en toestemming van onze goede ingezetenen van het Bierdorp Hoegaarden, wordt geordonneerd dat de ingestelde Bierheren, volgens oude traditie plechtig geïntroniseerd, volgende verplichtingen zullen nakomen : de Hoge Raad der Edele Orde van den Roerstock naar hun beste vermogen te leiden en te besturen, de Bierwet, de Tien Geboden en het Reglement van de Orde te eerbiedigen en stipt na te leven, De oude Brouwerstradities ten allen tijde in ere en luister te houden, de eed van trouw, afgelegd op het banier, steeds gestand te blijven en de waardigheid, naam en faam van de Orde in alle opzichten en omstandigheden te verdedigen.

UITTREKSEL UIT DE KRANT HET LAATSTE NIEUWS VAN 3 MEI 1972

HEROPRICHTING 1 MEI 1972

PERSARTIKEL

1972

DE Hoge raad VAN DE bierorde

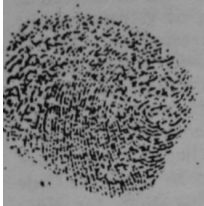

GROOTCOMMANDEUR IN DE ORDE
GROOTKANSELIER - PRAENOBILIS DOMINUS van de Hoge Raad

's her Albertus GUILLUY

GROOTOFFICIER IN DE ORDE
GROOTMEESTER - CONSULTISSIMUS in de Hoge Raad

Meester-Brouwer Petrus CELIS

GROOTOFFICIER IN DE ORDE
GROOTMEESTER - EXPERTISSIMUS in de Hoge Raad

Meester-Bierverkoper Joannes TRUYENS

RIDDER IN DE ORDE
EDELGEZWORENE - GRIFFIER-COMPTORIST in de Hoge Raad

's her Steven GROOTEN

RIDDER IN DE ORDE
EDELGEZWORENE - ROLHOUDER - CERMONIEMEESTER in de Hoge Raad

's her Edmondus SCHOENSETTERS

RIDDER IN DE ORDE
EDELGEZWORENE - DELEGATARIS-COLLATEUR in de Hoge Raad

's her Marcus COLLIN

1 MEI 1972.

het bier in het volksleven

DEEL 10

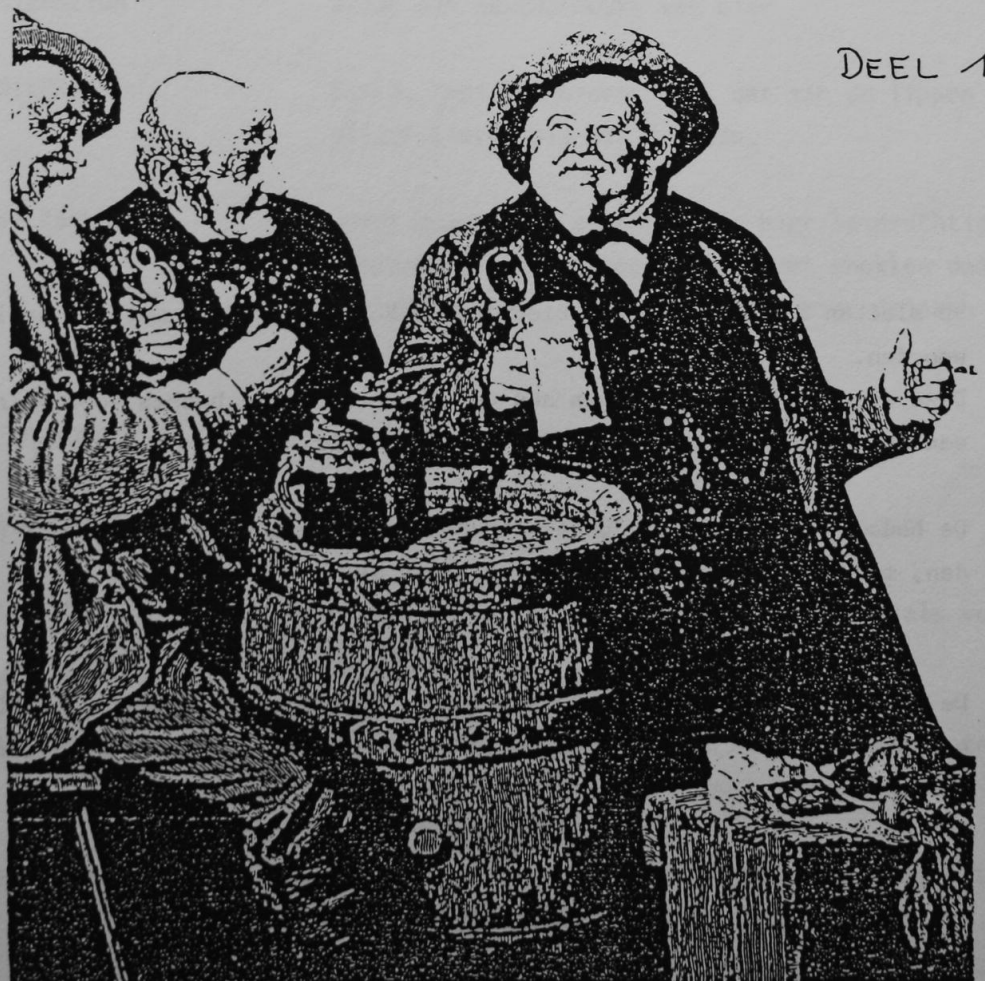

Bierwoordjes sprokkelen.

We sluiten deze reeks " Het Bier in het Volksleven " af met een serie bierwoorden.
Deze speciale woorden, eigen aan de brouwerswereld, hebben voor velen van ons een betekenis, die we heden ten dage niet meer kennen.

De bedoeling is namelijk onze biervocabulair even op te frissen of uit te breiden, men weet nooit niet waarom het goed is.

De reeks " Het Bier in het Volksleven " wilde niet de pretentie hebben wetenschappelijk te zijn, alhoewel gedrukte bronnen en archieven nauwlettend werden geraadpleegd.

De bedoeling was te schrijven over onze nationale drank, het bier, voor hen die het op prijs stellen, zonder meer.

BIERACCINS: Een der oudste, zo niet de oudste verbruiksbelasting in ons land. Oorspronkelijk door het monopoliseren van de gruuthandel. Gruut was waarschijnlijk een onvervangbaar aromatiseringsmiddel bij de bereiding van bier, dat uit een mengsel van kruiden bestond. De regerende heer bezat het gruutrecht, dat hij op zijn beurt verpachtte.De heren van Gruuthuse te Brugge waren zeer vermogende en invloedrijke families. De maatstaf van heffing verschilde in de loop der eeuwen in hoge mate. Elke heer, elke stad beschikte ruim over de hem toebedeelde accijnsrecht. Vele steden hadden dan ook een keure waarin werd bepaald dat alle vreemde bieren welke binnen de stad werden gebracht aan accijnsrecht onderworpen waren.

BIERAZIJN : azijn als nevenprodukt van bier

BIERBAARD: Baard, rand van bierschuim, dat aan de lippen blijft kleven bij het drinken.

BIERBALKER : wordt gezegd van knechten die bier luidruchtig inzwelgen gelijk een koe, en het met snokken door het keelgat zenden: vandaar: Hij kan bier drinken gelijk een koe.

BIERBOOM : soort juk om biervaten weg te dragen.

BIERBUIK : dikke buik die op overdadig drinken wijst.

BIERDRAF : afvalprodukt van de brouwerij, geschikt als veevoeder.

BIERDRAGER : (Historisch) de man die van stadswege aangesteld was om het bier te vervoeren.

BIEREN : werkwoord, bierde, heeft gebierd; dit is het bier uitventen.
Volgens Gezelle in Loquela ook: bier in de kop van een pijp gieten om het langs de lange steel te laten wegvloeien: de pijp bieren.

BIERGIST : ook zettegist, gebruiken de brouwers om 't vers getonde bier "te zetten", dat is te doen"drijven" om er aldus verse gist uit te winnen.
Biergist vult tekorten aan vitaminen B en P.P. aan.
- hij is rijk aan proteïnen en minerale zouten.
- zuivert het bloed.
- bezorgt een gave huid.
- is een bron van evenwicht voor het organisme.

BIERHOEBBEL: In sommige streken van Brabant humoristisch gebruik voor "adamsappel", daar hij op en neer gaat bij het drinken.

BIERKERMIS: 't is er bierekermis, er is veel te drinken.

BIERKOP : zwaar hoofd wanneer men te veel gedronken heeft.

BIERKLOK : volgens De Bo: klok die 's zaterdags 's avonds de zondag verkondigt.
in sommige steden (Mechelen) de klok welke eertijds het sluiten van de herbergen aankondigde.

BIERLAARS : de laars was een grote kan, in de vorm van een laars waarvan de inhoud uiteenlopend bleek, die in éénmaal moest leeg gedronken worden.

BIERLOOP : Veel volk dat naar een herberg loopt om er bier te drinken.

BIERSTAL : in het oudnederlands betekent deze uitdrukking "bierkraam", en slaat op een kraam langs belangrijke verkeerswegen, waar bier verkocht werd.

BIERSTEKER : Depothouder van een brouwerij.

BIERTJE : Geweldig goed bier. Dat is het bier. Dat is een goed biertje !! Speciaal van toepassing voor het Hoegaards bier.

BIERWAGEN : Volgens Gezelle: een lange, vervelende toespraak. Anderen zouden hier zeggen : wat een boterham. Ook transport: de bierwagens - log van bouw - werden door één paard getrokken, De vaten lagen op een rij, terwijl onder de wagens de zwaarst gereepte buiken in kettingen hingen. Daarlangs, in haken, de "vierdekens" voor partikulier gebruik. Er wordt beweerd dat, voor de oorlog 1914-1918, een brouwer éénsper jaar een levering "Hoegaards" naar Tsjechoslowakije voerde.

BIERWEGER : Instrument om het alcoholgehalte van het bier te bepalen.

DROOGBIER : gelag in de rooterijen, als 't laatst vlas geroot en droog is. Vroeger in de vlasstreek rond Kortrijk een gevestigde traditie, de patroon schonk het "droogbier".

FLUITJESBIER : bier van mindere kwaliteit, in de volksmond ook "paardepis".

GILDEBIER : bier dat tijdens de teerdagen van de schutters- en de biergilden wordt gedronken en meestal van een speciaal fabrikaat was. Bij onze biergilde wordt deze traditie nog in leven gehouden bij de aanstelling van de nieuwe ridders en edelvrouwen.

HEILBIER : benaming van het bier dat gedronken werd op het heil van jonggehuwden.

HUILBIER : het bier dat geschonken wordt bij het afscheid van de jongelingschap.

KINDERBIER : In de 17e eeuw werd na de geboorte of meestal na het dopen de hele buurt genodigt op het "kinderbier".

KWANSELBIER : werd geschonken bij het samenkomen van jongens en meisjesom te kwanselen dit is praten, drinken en vrolijk zijn bij gelegenheid van een ondertrouw.

MEIBIER : Bier dat gedronken wordt op de dag van 1 mei, bij processietocht en in de meigilden.
Ook bij het laatste voeder dat op de baan is. In de gouden glorie van de zomerse namiddag, jouwend en tuitend op de koehoorn, werd de "Mei" naar 't hof gevoerd.
Voor het inhalen van de "Mei", op de laatste wagen tarwe, kapten de jongens een tak van een boom en versierden hem met bloemen, knechten en meiden knoopten er hun neusdoek aan. Alzo gepint staken ze de mei op de top van de hoog geladen wagen.
Zingend reed men door het dorp en aan al de herbergen waar ze klandizie van de boer hadden, werd halt gehouden om het meibier te drinken.
's Avonds was het groot feest op de hoeve, waar het "meibier"duchtig werd aangesproken.
"Meibier" wordt ook gedronken wanneer de metsers de mei planten op de woning.

SCHERPBIER : is een soort bier, dat al dan niet tot het beste behoort en dat nog zuurder wordt in de tijd dat het uit het vat getapt wordt. Scherpbier is een oud woord voor dun, schraal bier.

SCHOOTBIER of SCHIETBIER : het bier dat de schutters toekwam na het afvuren van salvo's ter ere van het getrouwde paar.

VASTENAVONDBIER: bier dat overvloedig gedronken wordt op de vooravond van de grote vasten, ook bij het uitgaan van verklede groepen.

VERHUISBIER : zo werd het bier genoemd dat geschonken werd bij het overhalen van een boer.

Door de eeuwen heen zijn er verschillende benamingen geweest van bier o.a. bruiloftsbier, bruidegomsbier, doodsbier, geboortebier, huwelijksbier, verlovingsbier enz. maar deze benamingen hebben geen toelichting nodig, die spreken voor zichzelf.

1992 huidige leden van de HOGE RAAD

GROOTCOMMANDEUR in de Gilde - Ere Grootkanselier
Alfons VEROEVEREN.

GROOTCOMMANDEUR in de Gilde
Grootkanselier - Praenobilis Dominus van de Hoge Raad
Etienne GROOTEN

GROOTCOMMANDEUR in de Gilde - Domina in de Hoge Raad
Yvette KLEYNEN

GROOTOFFICIER in de Gilde
Grootmeester - Consultissimus in de Hoge Raad
Meester - Brouwer Petrus CELIS

GROOTOFFICIER in de Gilde
Grootmeester - Expertissimus in de Hoge Raad
Jean TRUYENS

GROOTOFFICIER in de Gilde
Grootmeester - Vice Praenobilis Dominus in de Hoge Raad
Gaston WUESTENBERGS

RIDDER in de Gilde
Edelgezworene - Griffier Comptorist in de Hoge Raad
Jozef MEEUWENS

RIDDER in de Gilde
Edelgezworene - Rolhouder Ceremoniemeester in de Hoge Raad
Eddy LADANGH

RIDDER in de Gilde
Edelgezworene - Biervir in de Hoge Raad
Emiel MATTHEUS

RIDDER in de Gilde
Edelgezworene - Plenipotenssimus in de Hoge Raad
Arthur VAN NERUM

EDELVROUWE in de Gilde
Edelgezworene - Delegataris/Collateur in de Hoge Raad
Raymonde PEETERS

RIDDER in de Gilde
Edelgezworene - Delegataris/Collateur in de Hoge Raad
Jos VANLOY

RIDDER in de Gilde
Edelgezworene - Delegataris/Collateur in de Hoge Raad
Gilbert PEETERMANS

RIDDER in de Gilde
Edelgezworene - Delegataris/Collateur in de Hoge Raad
Roland WUESTENBERGHS

RIDDER in de Gilde
Edelgezworene - Delegataris/collateur in de Hoge Raad
Henri PEETERS

BIER trofee

STAND 15/3/92

EINDSTAND VAN DE BIERTROFEE ZAL VERSCHIJNEN IN 'T MOUTSTOCKJE VAN JULI 1992. Wie vlug is kan nog enkele punten vergaren.

1 - VAN RUYSSEVELT	8200
2 - MATTYS	1340
3- WILLEMS	1250
4 - WUESTENBERGS	978
5 - VAN NERUM H	872
6 - DESMET P	865
7 - DE KEYZER B	815
8 - DE DOBBELEER E	723
9 - DODION M	644
10- PEETERMANS G	400
11- VANDEWIJNGAERT L	148
12- WUYTS L	78
13- BENAUWT R	70
14- VANLOY J	60
15- COENEN Y	43
16- VERTOMMEN L	30

WIE NEEMT DE EREPLAATSEN VOOR DE AFSLUITING VAN DE BIERTROFEE OP 1 JULI 1992